

ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΠΩΝ

Συμμετοχή στη δημόσια διαβούλευση επί του σχεδίου νόμου «Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα»

Οκτώβριος 2012

Με το παρόν οι περιβαλλοντικές οργανώσεις Αρκτούρος, Αρχέλων, Δίκτυο Μεσόγειος SOS, Ελληνική Εταιρία Προστασίας της Φύσης, Ελληνική Εταιρεία Περιβάλλοντος και Πολιτισμού, Ελληνική Ορνιθολογική Εταιρεία, Εταιρία Προστασίας Πρεσπών, Καλλιστώ, MEDASSET, MOm/ Εταιρεία για την Μελέτη και Προστασία της Μεσογειακής Φώκιας και WWF Ελλάς καταθέτουν τις θέσεις τους αναφορικά με το σχέδιο νόμου «Κατάργηση και συγχώνευση νομικών προσώπων του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα» και ειδικά με την προτεινόμενη συγχώνευση και κατάργηση των Φορέων Διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών.

Επισημαίνουμε ότι σε αντίθεση με τις δεσμεύσεις της πολιτικής ηγεσίας του ΥΠΕΚΑ για διευρυμένη, ανοιχτή και ουσιαστική δημόσια διαβούλευση σχετικά με το μέλλον της διαχείρισης των πιο σημαντικών οικολογικά περιοχών της χώρας, αλλά και την παρότρυνση για μια τέτοια διαδικασία από την Επιτροπή «Φύση 2000», το «κεντρικό, επιστημονικό, γνωμοδοτικό όργανο του Κράτους για το συντονισμό, την παρακολούθηση και αξιολόγηση των πολιτικών και μέτρων προστασίας της ελληνικής βιοποικιλότητας» (άρθρο 19, ν. 3937/2011), οργανώνεται προσημαστική ηλεκτρονική διαβούλευση διάρκειας μόλις επτά ημερών.

Τονίζουμε την αντίθεση μας στην υιοθέτηση της προτεινόμενης προσέγγισης, ιδιαίτερα τη συγκεκριμένη στιγμή, και τον βαθύ προβληματισμό μας για τις επιπτώσεις που μπορεί η υιοθέτηση του μέτρου αυτού να έχει στη διατήρηση του φυσικού κεφαλαίου της χώρας. Δεδομένου ότι έχουμε πολλές φορές επισημάνει τις ελλείψεις και τις δυσλειτουργίες που αντιμετωπίζουν οι Φορείς Διαχείρισης, οι αντιρρήσεις μας στις προτεινόμενες αλλαγές συμβαδίζουν με την αναγνώριση από μέρους μας της ανάγκης για ουσιαστική αναβάθμιση του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, στο πλαίσιο ενός αποτελεσματικού και λειτουργικού συστήματος προστασίας και διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος της χώρας. Είναι επίσης συνεπής με τη μακρόχρονη και έμπρακτη στήριξη που έχουμε παραχωρήσει στους Φορείς Διαχείρισης και τη συμβολή μας στην προστασία της ελληνικής φύσης, την ίδια στιγμή που η πολιτεία δεν παρείχε επαρκή και ουσιαστική θεσμική, πολιτική και οικονομική υποστήριξη.

Εν τη απουσία τεκμηρίωσης με επιστημονικά κριτήρια, καθώς και αιτιολόγησης των προτεινόμενων συγχωνεύσεων/ καταργήσεων, ακόμα και σήμερα, δεν είναι καθόλου σαφές το σκεπτικό, τα οφέλη και τελικά η χρησιμότητα των σχεδιαζόμενων συγχωνεύσεων και καταργήσεων. Εξάλλου δεν φαίνεται να έχουν ληφθεί υπόψη ούτε οι πρόσφατες προτάσεις της Επιτροπής Φύση, ούτε και των περιβαλλοντικών οργανώσεων ή άλλων φορέων που έχουν ήδη τοποθετηθεί δημόσια για το μέλλον του συστήματος των προστατευόμενων περιοχών της χώρας.

Υποστηρίζουμε ότι αυτό που απαιτείται σήμερα είναι μια ολοκληρωμένη δέσμη παρεμβάσεων για τη δημιουργία ενός συνεκτικού και λειτουργικού Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών, που θα καλύπτει όχι μόνο τις περιοχές που μέχρι και σήμερα υπάγονται στην αρμοδιότητα των 29 Φορέων Διαχείρισης (και που καλύπτει περίπου το 30% των περιοχών

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ
Περιβάλλοντος και Πολιτισμού

ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΠΩΝ

Natura 2000 της χώρας), αλλά και το σύνολο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο οικολογικό δίκτυο Natura 2000. Τούτο άλλωστε αποτελεί υποχρέωση της χώρας βάσει της κοινοτικής οδηγίας 92/43/ΕΟΚ, με την οποία θεσπίζεται το δίκτυο Natura 2000. Υπενθυμίζουμε, μάλιστα ότι η προθεσμία της χώρας για την υποβολή των στόχων διατήρησης ανά περιοχή έχει ήδη εκπνεύσει. Κατά τη γνώμη των οργανώσεων, μόνο σε ένα τέτοιο συνεκτικό πλαίσιο ολοκληρωμένης μεταρρύθμισης του Εθνικού Συστήματος Προστατευόμενων Περιοχών πρέπει να εξεταστεί ο αριθμός και τα σχήματα διαχείρισης.

Η παρούσα πρόταση που τίθεται προς διαβούλευση φαίνεται να αγνοεί παντελώς τον ρόλο των Φορέων Διαχείρισης σε μια προστατευόμενη περιοχή, τις απαιτήσεις διαχείρισης και προστασίας των οικολογικών χαρακτηριστικών που φιλοξενούν, αλλά και τις αναπτυξιακές δυνατότητες των περιοχών που προστατεύονται αποτελεσματικά. Ως εκ τούτου, προωθεί μια συγκεντρωτική προσέγγιση που είναι αντίθετη με τις ανάγκες των προστατευόμενων περιοχών για συμμετοχική διαχείριση και συνεχή διαβούλευση σε τοπικό επίπεδο.

Πιο συγκεκριμένα, σχετικά με τις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 10 (λαμβάνοντας υπόψη και τις γενικές διατάξεις του άρθρου 15) σημειώνουμε ότι:

1) Δεν προκύπτει εξοικονόμηση πόρων, καθώς το μεγαλύτερο μέρος των δαπανών των Φορέων Διαχείρισης καλύπτονται από ευρωπαϊκούς πόρους, κυρίως από το ΕΣΠΑ, της τάξης των €4.7εκατ. έκαστος, και όχι από τον κρατικό προϋπολογισμό, ενώ τα διοικητικά συμβούλια δεν είναι αμειβόμενα. Εξαιρέση αποτελεί η ελάχιστη συμμετοχή του Πράσινου Ταμείου στην κάλυψη μη επιλέξιμων δαπανών. Μάλιστα, με τις προτεινόμενες συγχωνεύσεις δεν αποκλείεται τα οδοιπορικά έξοδα να αυξηθούν. Η αύξηση των δαπανών, παρόλο που μπορεί ενδεχομένως και λαμβάνοντας υπόψη τις δυσκολίες που αναμένονται (βλ. σημείο 2) να καλύπτονται από τα ευρωπαϊκά προγράμματα, μειώνουν τελικά τους διαθέσιμους πόρους για τις ουσιαστικές ανάγκες διαχείρισης, προστασίας και φύλαξης των περιοχών.

2) Η έναρξη ισχύος των διατάξεων από 1/1/2013 θέτει σε κίνδυνο μια σημαντική, υπό τις παρούσες εθνικές δημοσιονομικές συνθήκες, προτεραιότητα που αφορά στην απορρόφηση και αποδοτική αξιοποίηση των ευρωπαϊκών κονδυλίων. Υπάρχει ο κίνδυνος μέχρι να ολοκληρωθούν όλες οι απαραίτητες ενέργειες συγχώνευσης ή μεταφοράς σε άλλες υπηρεσίες των προγραμμάτων των υφιστάμενων Φορέων Διαχείρισης, οι καθυστερήσεις να είναι τέτοιες που δεν θα επιτρέψουν την έγκαιρη υλοποίηση των απαραίτητων διαδικασιών στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ με αποτέλεσμα τη μη απορρόφηση κοινοτικών κονδυλίων. Η ισχύς των μέτρων θα έπρεπε να ξεκινήσει μετά το πέρας της τρέχουσας προγραμματικής περιόδου ή, κατ' ελάχιστον, μετά το τέλος του 2013, καταληκτική ημερομηνία για τη συμβασιολογία έργων στο ΕΣΠΑ. Μια τέτοια μεταβατική περίοδος θα έδινε επαρκή χρόνο για ουσιαστική επεξεργασία ενός ολοκληρωμένου σχεδίου για τη διοικητική μεταρρύθμιση των φορέων που είναι αρμόδιοι για την προστασία της φύσης, και ειδικά για την οργάνωση του Εθνικού Συστήματος των Προστατευόμενων Φορέων Διαχείρισης.

3) Με την προτεινόμενη συγχώνευση και κατάργηση Φορέων Διαχείρισης ενδέχεται να υπάρξει κύρωση της Ελλάδας και να απαιτηθεί η επιστροφή κονδυλίων, καθώς η στήριξη και λειτουργία των Φορέων Διαχείρισης (μάλιστα και με την πρόβλεψη για σύσταση νέων Φορέων Διαχείρισης) κατά την προγραμματική περίοδο 2007-2013 αποτελεί δέσμευση της χώρας έναντι της ΕΕ.

ΕΤΑΙΡΙΑ
ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ
ΠΡΕΣΠΩΝ

4) Ενδέχεται να δημιουργηθεί σημαντικό κενό στην προστασία των συγκεκριμένων περιοχών, καθώς μέχρι να ολοκληρωθούν όλες οι απαιτούμενες κανονιστικές πράξεις αλλά και να συσταθούν εκ νέου οι Φορείς Διαχείρισης, μπορεί όχι μόνο να αφήσει τις ευαίσθητες αυτές περιοχές εκτεθειμένες και χωρίς φύλαξη, αλλά και να οδηγήσει στην έγκριση έργων που θα επιβαρύνουν την περιοχή, καθώς οι Φορείς δεν θα μπορούν στις ασφυκτικές νέες προθεσμίες των αναθεωρημένων αδειοδοτικών διαδικασιών να γνωμοδοτήσουν επί των συγκεκριμένων έργων.

5) Δεν είναι σαφές από τις προτεινόμενες διατάξεις, και ειδικά από την πρόβλεψη (άρθ. 10 παρ. 12(β)) για προγραμματικές συμβάσεις ή συμβάσεις διαχείρισης με το ΥΠΕΚΑ ότι οι υπηρεσίες που αναλαμβάνουν τη διαχείριση των περιοχών, των οποίων οι Φορείς Διαχείρισης καταργούνται, είναι στελεχωμένες με επαρκές και καταρτισμένο προσωπικό για να αναλάβουν τον ρόλο του σχήματος διαχείρισης μιας προστατευόμενης περιοχής. Επιπλέον, δεν είναι σαφές αν οι υπηρεσίες στις οποίες ανατίθεται η διαχείριση προστατευόμενων περιοχών των οποίων οι φορείς διαχείρισης είναι υποχρεωμένες ή έχουν μόνο τη δυνατότητα να συνάψουν προγραμματική σύμβαση ή σύμβαση διαχείρισης με το ΥΠΕΚΑ, και με ποιο χρονικό ορίζοντα.

6) Όσον αφορά στο περιεχόμενο των συμβάσεων διαχείρισης το οποίο το παρόν νομοσχέδιο επιδιώκει, με καθυστέρηση 13 ετών, να καθορίσει, είναι ιδιαίτερα ελλιπές και δεν ενσωματώνει προτάσεις που έχουν κατατεθεί στο πρώην ΥΠΕΧΩΔΕ εδώ και τουλάχιστον μια δεκαετία. Συγκεκριμένα, η παρούσα διάταξη συγχέει τη σύμβαση διαχείρισης με το σχέδιο διαχείρισης, το οποίο είναι το βασικότερο εργαλείο για την προστασία μιας προστατευόμενης περιοχής. Δεν ορίζει, για παράδειγμα, ποιες είναι οι εμπλεκόμενοι φορείς και τα συγκεκριμένα συμβαλλόμενα πρόσωπα, ποια είναι η διαδικασία για την κατάρτιση των συμβάσεων, ποιες οι τυπικές προϋποθέσεις για την υποβολή ενδιαφέροντος ανάληψης της υποχρέωσης διαχείρισης μιας περιοχής, με ποια κριτήρια επιλέγονται οι συμβασιούχοι, που ορίζονται στην κείμενη νομοθεσία, ποιες οι αρμοδιότητες παρακολούθησης και εποπτείας του ΥΠΕΚΑ ούτε και ποιες οι τυπικές υποχρεώσεις αναφοράς και ενημέρωσης από μέρους του συμβασιούχου, αλλά και ποιες είναι οι διαδικασίες τροποποίησης, λύσης της σύμβασης και τυχόν διαχείρισης επίλυσης των διαφορών.

Καταλήγοντας, θεωρούμε τη συγκεκριμένη ρύθμιση άκαιρη, αποσπασματική και άστοχη. Αντί της προώθησης του συγκεκριμένου άρθρου, θεωρούμε ότι πρέπει να οργανωθεί ένας ανοιχτός, συμμετοχικός και ουσιαστικός διάλογος που θα οδηγήσει σε μια ολοκληρωμένη αναθεώρηση της διοικητικής δομής που είναι αρμόδια για την προστασία της ελληνικής φύσης, που θα μπορούσε με τον κατάλληλο σχεδιασμό, οργάνωση και υποστήριξη να συνεισφέρει σημαντικά στη βιώσιμη έξοδο από την οικονομική και κοινωνική κρίση που βιώνει η χώρα.

Πολλά από τα παραπάνω, οι περιβαλλοντικές οργανώσεις τα είχαν ήδη επισημάνει σε σχετική επιστολή προς τα αρμόδια υπουργεία τον Ιούλιο, μετά την ανακοίνωση της αριθμητικής προσέγγισης μείωσης των φορέων του δημοσίου:
http://www.wwf.gr/index.php?option=com_content&view=article&id=927:2012-07-26-09-49-08&catid=70:2008-09-16-12-10-46&Itemid=90.